

Aan:
De Rijksvertegenwoordiger
Kaya International z/n
Postbus 357
Bonaire Caribisch Nederland

Uw brief van: 13 november 2024
Ons nummer: Z/24/020364
Datum: 13 november 2024
Betreft: zienswijze OLB op voornemen tot indeplaatsstelling – Selibon Lagun

Geachte waarnemend Rijksvertegenwoordiger Bonaire,

Met verbazing hebben wij kennisgenomen van uw brief d.d. 13 november 2024, waarin u uw voornemen tot indeplaatsstelling uiteenzet met betrekking tot de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving bij het afvalbedrijf Selibon Lagun. In deze brief belichten wij de huidige situatie en onze zienswijze, zoals door u verzocht.

In uw brief stelt u dat *“het huidige bestuurscollege en eerdere bestuurscolleges niet in staat zijn gebleken om de gesignaleerde problemen adequaat en voortvarend aan te pakken, opdat de veiligheid van mens, milieu en natuur gegarandeerd kon worden en een duurzame oplossing voor het afvalprobleem wordt gerealiseerd.”* Hieruit wordt concludeert dat er sprake is van taakverwaarlozing en volgt het voornemen om op grond van artikel 231 wolBES namens het Bestuurscollege diverse beslissingen te nemen. Tevens wordt gemeld dat de uitvoering van de benodigde maatregelen zal worden overlaten aan de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) indien tot indeplaatsstelling wordt besloten.

Sinds het aantreden van het Bestuurscollege op 25 oktober 2023 zijn direct stappen ondernomen om de structurele uitdagingen op het gebied van afvalbeheer en milieuveiligheid bij Selibon Lagun aan te pakken. Op 4 december 2023 is een Last Onder Dwangsom opgelegd in verband met geconstateerde overtredingen van de hindervergunning. Daarnaast heeft het Bestuurscollege op 12 december 2023 een overleg gevoerd met Selibon, gevolgd door een bijeenkomst op 13 december met de bewonersorganisatie APL.

In het bestuurlijk overleg in maart 2024 met Staatsecretaris BZK inzake wijziging wolBES & FINBES heeft het Bestuurscollege het Rijk wederom geattendeerd dat Algemeen Wet Bestuursrecht niet van toepassing is voor Bonaire en aangedrongen op van toepassing verklaren van o.a. Hoofdstuk 5 inzake Handhaving. Op 24 juni gaat Stuurgroep VTH-CN akkoord met een vervolproces waarin Omgevingsdienst NL op korte termijn per eiland start met ondersteuning van de versterking van het VTH-stelsel. Op 29 augustus 2024 is er een

Correspondentieadres

Kaya Grandi 51 | Kralendijk, Bonaire C.N.
Tel. (+599) 717-5330 | Fax. (+599) 717-8416
www.bonairegov.com

voornemen last onder bestuursdwang opgelegd aan Selibon. Inmiddels is ook de definitieve last onder bestuursdwang opgelegd.

Gezien de urgentie en complexiteit van de situatie zijn er significante maatregelen genomen om de processen rondom vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) te versterken en om de naleving van de milieu- en veiligheidsvoorschriften te waarborgen. Het Bestuurscollege zet zich daarmee in voor een verantwoorde en duurzame aanpak van de afvalproblematiek, met als doel de volksgezondheid en het milieu te beschermen.

Reeds genomen acties:

Om een veilige en verantwoorde afvalloop te waarborgen, heeft het Bestuurscollege verschillende concrete stappen gezet. Deze stappen zijn onder andere:

1. **Versterking van de Afvalbeheerstructuur bij Selibon:** Een nieuwe directeur a.i. is aangesteld door de Raad van Commissarissen, met focus op bedrijfsvoering, terreinbeheer, werkinstructies, beveiliging, monitoring van de stortplaats en toegangscontrole.
2. **Versterking van de VTH-keten OLB:** versterking van het vergunningsverleningstraject door ondersteuning van ODNL, uitbreiding van de uitvoeringskracht bij de directie Toezicht en Handhaving. Tevens aanvang van het proces verzelfstandiging VTH-keten.
3. **Versterking publieke gezondheid (PG):** door het verbijzonderen van afdeling PG tot GGD Bonaire per 1 januari 2025, het toekennen van een verhoogd budget voor 2025 en het opstarten van een programma gezonde leefomgeving,
4. **Wekelijkse Inspecties en Monitoring:** Sinds het voornemen tot Last onder Bestuursdwang van 29 augustus 2024 voert de Directie Toezicht & Handhaving (T&H) wekelijks inspecties uit op aspecten zoals opslag van asbest, biomedisch afval, afgewerkte olie en '*good housekeeping*'. De voortgang wordt bijgehouden in een gedetailleerd overzicht (zie hiervoor bijlage 3).
5. **Aanstellen Programmamanager Duurzaam Afvalbeheer Bonaire (DAB):** Sinds 24 september 2024 is de programmamanager DAB actief betrokken bij de strategieontwikkeling en implementatie van verbetertrajecten, evenals bij het opstellen van een lange termijnvisie. Er zijn in de begroting middelen opgenomen voor afvalbeheer en -verwerking.
6. **Samenwerking met Nederlandse Instanties:** Onder leiding van de programmamanager DAB wordt nu samengewerkt met DGMI, Afvalzorg Nederland, Rijkswaterstaat, Omgevingsdienst NL en ILT, om structurele ondersteuning te waarborgen.
7. **Verhoogde beveiliging en veiligheidsprotocollen:** Locaties zoals Lagun en Playa zijn voorzien van striktere veiligheidsprotocollen en versterkte beveiliging, gericht op de bescherming van medewerkers en de omgeving. Desondanks heeft dit helaas de branden van 5 en 8 november op respectievelijk Lagun en Morotin niet kunnen vermijden.

Voor meer informatie over de lopende acties, zie bijlage 2.

Het bestuurscollege wil een constructieve bijdrage leveren aan dit proces door onze zienswijze te delen, met inachtneming van het beleidskader voor indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing en de reeds door ons ingezette maatregelen. Het Bestuurscollege stelt voor dat de reeds genomen maatregelen worden voortgezet binnen een structureel toezichtproces waarin alle fases zorgvuldig worden gevolgd en toegepast.

In het voornemen wordt verder gesteld dat *“in het belang van het oplossen van de huidige grote risico’s en het vinden van een duurzame oplossing”* realistisch moet worden gekeken naar de aard van de situatie, die zich *“jaren heeft opgestapeld en dus niet morgen opgelost zal zijn.”* Hiermee wordt onderkend dat deze problematiek over een langere periode is ontstaan en dat een geleidelijke, zorgvuldige aanpak noodzakelijk is om de situatie stap voor stap te verbeteren. Deze visie wordt gedeeld, waarbij tevens de complexiteit en omvang van het vraagstuk wordt erkend.

De voorgenomen stappen lijken echter in contrast te staan met deze visie, nu het meest verregaande instrument wordt ingezet zonder de samenwerking en doelgerichte afspraken van fase 3, waarin gezamenlijk doelen en termijnen worden vastgesteld. Het direct overslaan van deze fase ondermijnt het beleidskader, waarin juist gefaseerd en opbouwend handelen centraal staat, en reduceert de mogelijkheid voor constructieve samenwerking.

Het principe van een "tijdelijke" indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing verliest haar betekenis, gezien de erkenning dat de problematiek zich over jaren heeft ontwikkeld en niet op korte termijn kan worden opgelost. Het Bestuurscollege ziet hierin een fundamentele onverenigbaarheid tussen de langdurige inspanningen die nodig zijn en de inzet van een onmiddellijke, uiterste maatregel. Juist in het licht van de complexiteit zou Bonaire gebaat zijn bij een continuering van de bestaande bevoegdheden van het Bestuurscollege, waarbij constructieve samenwerking centraal staat.

Het Bestuurscollege kiest principieel voor een aanpak die gericht is op structurele en duurzame oplossingen voor mens, dier en milieu, met samenwerking als fundament. Deze insteek gaat verder dan de fasering binnen de interventieladder: het is het bestuurscollege te doen om een gezamenlijk traject waarin toezichthoudende rollen worden gerespecteerd en waarbij we samen, op planmatige en doelgerichte wijze, toewerken naar de lange termijnoplossingen die deze situatie vereist. Samengevat, het draait niet om de specifieke fase maar om de gedeelde stappen die nodig zijn om tot een blijvende oplossing te komen.

Beleidskader

In uw brief van 23 oktober 2024 geeft u aan de Algemeen beleidskader indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing te hebben vastgesteld ter uitvoering van de bevoegdheden van de Rijksvertegenwoordiger conform art. 231 wvBES. Voor het bestuurscollege is het echter onnavolgbaar dat de escalatie niet in de volgorde van dit beleidskader wordt doorlopen en dat direct wordt overwogen om over te gaan naar Fase 6. Fase 3 biedt, zoals hierboven beschreven, een belangrijk kader voor verscherpt toezicht en samenwerking, waarin concrete afspraken kunnen worden vastgelegd over acties, termijnen en doelen. Het overslaan van deze fase negeert niet alleen de noodzakelijke opbouw van toezichtstappen, maar beperkt ook de mogelijkheden voor constructieve samenwerking en een integrale aanpak.

Wij erkennen de urgentie en complexiteit van het dossier en hebben reeds ingrijpende stappen gezet om de VTH-aspecten (vergunningverlening, toezicht en handhaving) bij Selibon Lagun te verbeteren. Het bestuurscollege hecht er waarde aan de gezondheid en veiligheid van de burgers van Bonaire, waaronder de bewoners in de omgeving Lagun, voorop te stellen, alsook de bescherming van natuur en milieu.

De brand bij Selibon Lagun, die door de brandweer binnen korte tijd effectief is beheerst, wijst erop dat de situatie niet het spoedeisende karakter heeft in de zin van artikel 231 WoIBES dat het aanwenden van de meest ingrijpende maatregel zou rechtvaardigen. Hoewel de problematiek aandacht vereist, bevestigt de snelle beheersing dat de huidige omstandigheden zich lenen voor een gefaseerde aanpak en geen directe escalatie naar de meest vergaande fase vereisen.

Het door u geschetste milieu- en gezondheidsperspectief vraagt om een duurzame, lange termijn-aanpak, en zoals erkend, zijn de problemen niet morgen opgelost. Een directe escalatie naar Fase 6 acht het Bestuurscollege niet in overeenstemming met de essentie van artikel 231 WoIBES en het Algemeen Beleidskader Indeplaatsstelling bij Taakverwaarlozing. Het Bestuurscollege streeft naar een constructieve aanpak waarin het rendement voor de volksgezondheid en het milieu optimaal wordt gerealiseerd.

Noodzaak van fasering

Het algemene beleidskader indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing legt een proces met zes fasen vast, elk met een specifieke functie voor een stapsgewijze aanpak. Het beleidskader heeft als doel de samenwerking te bevorderen en biedt duidelijke richtlijnen:

- **Fase 1 en 2** omvatten het initiële onderzoek en het verstrekken van formele waarschuwingen.
- **Fase 3 – Verscherpt Toezicht:** Dit is de fase waarin de Rijksvertegenwoordiger en het Bestuurscollege gezamenlijk afspraken maken over doelstellingen, acties en termijnen. Het overslaan van deze fase betekent dat essentiële samenwerkingsmomenten verloren gaan.
- **Fase 4 en 5** zijn bedoeld voor verdere escalatie en bieden de mogelijkheid aanvullende middelen in te zetten om tot een duurzame oplossing te komen.
- **Fase 6 – Indringend Ingrijpen:** Deze stap dient slechts als laatste redmiddel, wanneer eerdere pogingen zonder resultaat zijn gebleven.

Het Bestuurscollege stelt dat een toepassing van Fase 3 in de huidige situatie de basis biedt voor een constructieve samenwerking en dialoog. Het onmiddellijk activeren van Fase 6 doorkruist echter het zorgvuldig opgebouwde beleidskader en ondermijnt de structuur voor een gefaseerde oplossing.

Voorgaande betrokkenheid

Het Bestuurscollege waardeert de huidige betrokkenheid en ziet dit als een positieve stap richting een gezamenlijke aanpak. Tegelijkertijd wordt opgemerkt dat de problematiek rond Selibon Lagun al geruime tijd bekend is, en dat het Bestuurscollege, in afwezigheid van eerdere intensieve steun, zelfstandig maatregelen heeft getroffen met de beperkte beschikbare middelen. Ondanks herhaaldelijke attenderen door het OLB dat de Algemene

Wet Bestuursrecht (Awb) grotendeels niet van toepassing is op Bonaire, ontbreekt tot op heden het wettelijke instrumentarium voor bestuurlijke punitieve sancties binnen handhavingstrajecten. Daarnaast is de urgentie, zoals aangegeven door het OLB, waarop op 24 juni 2024 korte-termijnondersteuning vanuit Omgevingsdienst NL werd toegezegd ter versterking van het VTH-stelsel, uitgebleven tot eind oktober.

Onredelijk reactietermijn

Het verzoek om binnen minder dan 24 uur een zienswijze in te dienen doet, gezien de complexiteit van het dossier, geen recht aan de behoefte aan een zorgvuldige inhoudelijke reactie. Wij stellen een reëlere reactietermijn voor zodat wij samen kunnen werken aan een effectief en onderbouwd plan van aanpak.

Beperkte juridische handavingsinstrumenten

Het Bestuurscollege beschikt over beperkte juridische instrumenten zoals het ontbreken van bestuurlijke boetes, wat ons belemmert in onze handavingscapaciteit. Dit onderstreept de noodzaak van ondersteuning en het bestuurscollege hoopt dat deze samenwerking in het vervolg meer prioriteit krijgt.

Noodzaak van fase 3 – Verscherpt toezicht

Het Bestuurscollege onderstreept het belang van Fase 3, waarin een platform wordt geboden voor actieve samenwerking met de Rijksvertegenwoordiger. Door in deze fase afspraken vast te leggen over acties, termijnen en doelen, kan een solide basis voor verdere stappen worden gelegd. Indien de urgentie dit vereist, kunnen kortere termijnen binnen deze fase worden afgesproken; het geheel overslaan van Fase 3 lijkt echter een effectieve samenwerking in de weg te staan.

Tot slot:

De voornemens tot indeplaatsstelling die in uw brief worden genoemd zijn grotendeels gebaseerd op acties die reeds door het Bestuurscollege zijn opgezet. Wij stellen voor dat deze acties hun effectiviteit verder kunnen bewijzen binnen een toezichtstructuur die Fase 3 respecteert. De interventieladder biedt een platform om deze acties gezamenlijk te evalueren, wat ten goede komt aan zowel het proces als de uitkomsten.

Het bestuurscollege verzoekt dan ook dringend om de escalatieladder zoals vastgelegd in het beleidskader te volgen en deze kwestie op te pakken in Fase 3, waarin verscherpt toezicht en actieve samenwerking de aangewezen en constructieve instrumenten zijn.

Met hoogachting,

Het Bestuurscollege van het Openbaar Lichaam Bonaire

de Gezaghebber

de Eilandsecretaris *wind*

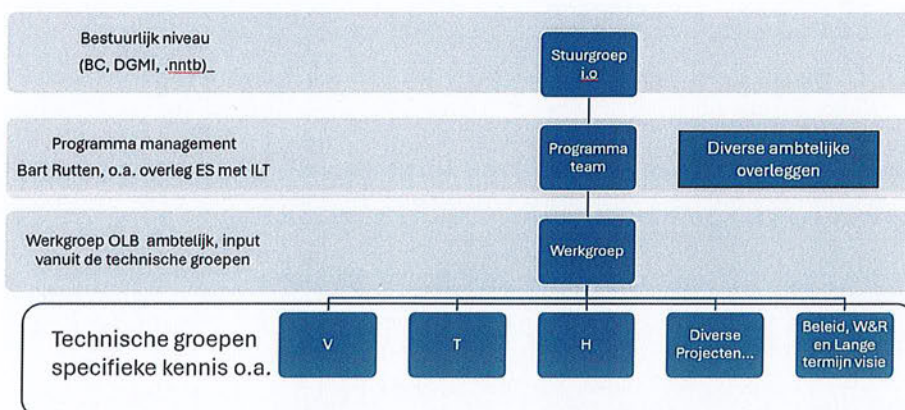

Bijlagen:

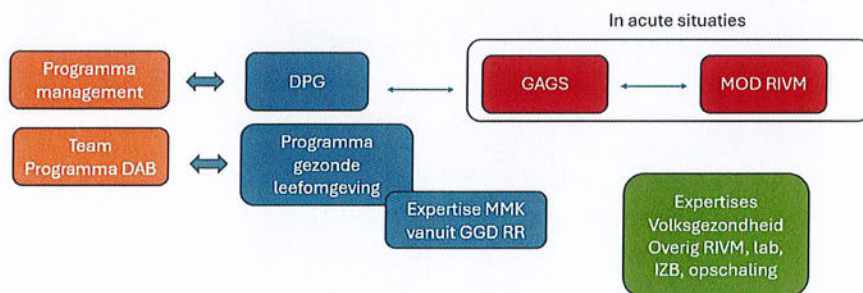
1. Structuur programma Duurzaam Afvalbeheer Bonaire
2. Lopende acties
3. Voortgangsoverzicht Inspecties Toezicht en Handhaving (als apart document toegevoegd)
4. Beschikking last onder bestuursdwang (als apart document toegevoegd)

Bijlage 1. Structuur programma Duurzaam Afvalbeheer Bonaire.

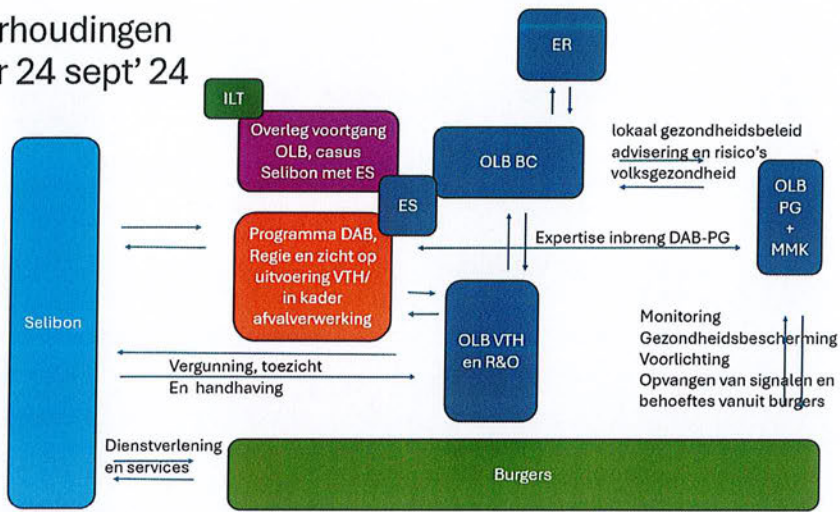
Structuur programma organisatie DAB

Expertise bundelen tussen DAB en PG

Verhoudingen per 24 sept' 24

Bijlage 2. Lopende acties

Het bestuurscollege wil tevens benadrukken dat het al concrete stappen heeft gezet om de VTH-aspecten te verbeteren. Onder meer zijn de volgende maatregelen reeds ingezet:

- **Verbetering afvalbeheerstructuur bij Selibon.**
 - Aanstelling nieuwe directeur a.i. door Raad van Commissarissen Selibon
 - Verbeteren bedrijfsvoering ter verbetering van algemene housekeeping, werkinstructies werknemers, beveiliging, monitoring van stortplaats met nadruk op ondergrondse branden, inrichten nieuwe stortcompartimenten en toegangscontrole en huisregels voor bezoekers.
 - Intensieve samenwerking tussen OLB en Selibon
 - Intensieve inspecties en monitoring voor milieu- en veiligheidsnormen, gericht op continue evaluatie en verbetering
 - Verbeteren van beveiliging van locaties van Selibon, waaronder de locatie Lagun (gebouwen, installaties, stortplaats), locatie Playa (Kaya Industria met milieustraat, werkplaats met rollend materieel en hoofdkantoor).
- Versturen van voornemen Last onder Bestuursdwang van 28 augustus 2024 met vereisten voor verbeteringen van viertal aspecten met afzonderlijke mijlpalen. Naar aanleiding daarvan zijn wekelijkse inspecties en een monitoringsysteem opgezet vanuit OLB T&H. De resultaten van die inspecties worden bijgehouden in een voortgangsoverzicht:
 - Opslag Asbest
 - Opslag Afgewerkte olie
 - Opslag biomedisch afval
 - 'Good housekeeping'; milieustraat en stortplaats
- Onderzoek naar vergunningenstatus van de activiteiten van Selibon te Lagun.
- Opleggen van last onder bestuursdwang voor de aspecten opslag afgewerkte olie en asbest.
- Aanstelling Programmamanager Duurzaam Afvalbeheer Bonaire (DAB) vanaf 24 september 2024.
 - Intensieve samenwerking met directie, financiën en operaties van Selibon teneinde verbetertrajecten te definiëren en implementeren.
 - Instellen interne werkgroep DAB met alle betrokken disciplines binnen OLB, nog te bekrachtigen door een BC besluit.
 - Ontwikkelen van governance structuur Afvalbeheer OLB met in te stellen Stuurgroep, werkgroep en technische overleggen per werkpakket.
 - Aansturing van korte termijn acties ter verbetering van acute vraagstukken, waaronder de aspecten uit het voornemen LOB van 28 augustus.
 - Werkbezoek van 23 t/m 25 oktober 2024 van Selibon en OLB T&H aan Aruba ter voorbereiding van de afvoer en verwerking biomedisch afval naar Aruba.
 - Opzetten van traject om te komen tot lange termijnvisie voor afvalbeheer Bonaire, waaronder opdrachtverlening aan RHDHV ten behoeve van een Visieplan Afval en Circulair Bonaire.

- Definiëren van werkpakketten voor diverse directies voor beleid, wet- en regelgeving, projecten, ruimtelijke ordening, vergunningen, toezicht, handhaving, financiën en communicatie.
- Aansluiting realiseren bij het programma Gezonde Leefomgeving van de afdeling Publieke Gezondheid van de directie Samenleving en Zorg.
- Aanzet tot het herijken van het programma Afvalbeheer op Maat (AoM) als onderdeel van de lange termijnvisie, waarbij eerste focus ligt op de verantwoording van de reeds beschikte gelden van AoM tot en met 2022 en het definiëren van prioriteiten in uit te voeren projecten.
- Mobiliseren en structureren van ondersteunende diensten vanuit NL, waaronder Afvalzorg Nederland, Rijkswaterstaat, ILT, Omgevingsdienst NL, RHDHV.

Reeds ondernomen acties vanuit het bestuurscollege in 2024 op het gebied van volksgezondheid en milieu: inrichten structurele regie op publieke gezondheidszorg, basisvoorwaarden daarbij en positionering van publieke gezondheid binnen OLB.

- Kwartiermaker voor versterking PG per 16 januari 2024, de opstart Programma Gezonde leefomgeving, actief in Q2 '25, voorbereiding vanaf 1 november 2024 incl. start Programma Regisseur,
- Positionering in OLB Per 1 jan 2025 PG als Bijzondere directie GGD Bonaire, instellen DPG rol per 1 jan '25
- Randvoorwaarden middelen, structurele Budget verhoging GGD Bonaire 2025
- Randvoorwaarden mandaat, handelen bij veranderende omstandigheden, handelen in urgente situaties